

Årsplan for samfunnsfag 9. trinn Oddemarka skole 2023-2024

Faglærere: Ernst Ravnaas,
Karyn D. Timenes, Mali
Tronsmoen, Erik Kalvik,
Elisabeth Erikssen

Læringsressurser: Relevans 9, Aunivers.no, Elevkanalen

LK20 (samfunnsfag etter 10.trinn):

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

1. bruke samfunnsfaglige metoder og digitale ressurser i egne undersøkelser, presentere funn ved hjelp av digitale verktøy og drøfte hvor gyldige og relevante funnene er
2. vurdere på hvilke måter ulike kilder gir informasjon om et samfunnsfaglig tema, og reflektere over hvordan algoritmer, ensrettede kilder eller mangel på kilder kan prege forståelsen vår
3. drøfte hvordan framstillinger av fortiden, hendelser og grupper har påvirket og påvirker folks holdninger og handlinger
4. utforske hvordan teknologi har vært og fremdeles er en endringsfaktor, og drøfte innvirkningen teknologien har hatt og har på enkeltmennesker, samfunn og natur
5. reflektere over hvordan mennesker har kjempet og kjemper for forandringer i samfunnet og samtidig har vært og er påvirket av geografiske forhold og historisk kontekst
6. sammenligne hvordan politiske, geografiske og historiske forhold påvirker levekår, bosettingsmønstre og demografi i forskjellige deler av verden i dag
7. gjøre rede for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og nåtidige konflikter og reflektere over om endringer av noen forutsetninger kunne ha hindret konfliktene
8. gjøre rede for årsaker til og konsekvenser av terrorhandlinger og folkemord, som holocaust, og reflektere over hvordan ekstreme holdninger og ekstreme handlinger kan forebygges
9. utforske og beskrive hvordan menneske- og urfolksrettigheter og andre internasjonale avtaler og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, menneskers liv og likestilling og likeverd
10. gjøre rede for fornorskningen av samene og de nasjonale minoritetene og urettferdigheten de har blitt utsatt for, og reflektere over hvilke konsekvenser det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå
11. beskrive ulike dimensjoner ved bærekraftig utvikling og hvordan de påvirker hverandre, og presentere tiltak for mer

bærekraftige samfunn

12. vurdere hvordan arbeid, inntekt og forbruk kan påvirke personlig økonomi, levestandard og livskvalitet
13. reflektere over likheter og ulikheter i identiteter, levesett og kulturuttrykk og drøfte muligheter og utfordringer ved mangfold
14. utforske og reflektere over egne digitale spor og muligheten for å få slettet sporene og verne om egen og andres rett til privatliv, personvern og opphavsrett
15. reflektere over hvordan identitet, selvbilde og egne grenser utvikles og utfordres i ulike fellesskap, og presentere forslag til hvordan man kan håndtere påvirkning og uønskede hendelser
16. reflektere over hvilke aktører som har makt i samfunnet i dag, og hvordan de begrunner standpunktene sine
17. utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over hvordan digital deltakelse og samhandling påvirker formen på og innholdet i samfunnsdebatten
18. beskrive sentrale lover, regler og normer og drøfte hvilke konsekvenser brudd på disse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt
19. beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Norge i dag og reflektere over sentrale utfordringer

Uke:	Tema:	Innhold og ressurser:	Vurdering:	LK 20
34-37	Lokalvalg 2023	<ul style="list-style-type: none">- Barnas valg (Redd Barna)- Grunnleggende demokratiforståelse, elevmedvirkning og skoledemokrati- Lokalstyre- Lokaldemokrati- Barns rolle i demokratiet- Politikk og politiske parti <p>Ressurser:</p> <p>Elevkanalen.no Barnasvalg.no Skolestudio.no/relevans 9</p>	<p>Tverrfaglig debatt i norsk og samfunnsfag</p> <p>Presentasjon av politisk parti</p> <p>Muntlig aktivitet</p>	1, 2, 5, 16, 19

		Aunivers.no/Arena 9 Diverse lenker om lokalvalg m.m.		
38-39	Ideologier	<p>Vi starter Relevans 9 med «Perspektiver og ideologier», som tar opp et tema som er grunnleggende for å kunne reflektere over samfunnsvitenskapelige problemstillinger, nemlig det at alle mennesker ser verden på ulike måter.</p> <p>Vi introduserer ulike varianter av ideologiene liberalisme, kommunisme og sosialisme. Når elevene får arbeide i dybden med ideologiene og blir bevisste på at vi har ulike perspektiver, tror vi at det blir lettere for dem å forstå og tolke innholdet i andre temaer, spesielt tema som andre verdenskrig (tema 11: «Våre mørkeste år»), internasjonalt samarbeid (tema 13: «En verden av samarbeid») og mangfold (tema 15: «Vårt mangfoldige samfunn»).</p> <p>Forstå samfunnsfaglige begreper: Ideologi, liberalisme, konservatisme, sosialisme, kapitalisme, nasjonalisme, ekstremisme</p> <p><i>Forslag</i> Stasjonsarbeid: Begrep + forklaringskort – sortere Stjernespill Pusle tabell</p> <p>Annet: Oppgave 2 s. 25</p> <p>Ressurser: Læreverket relevans s. 10-25. (Halve kapittel 1)</p>	<p>Fagkunnskap i timer</p> <p>Prøve om ideologier og fagbegrepene</p>	3, 5, 8, 16

		Demokrati, makt og styre - Elevkanalen om ideologi og tankesett.		
40	Høstferie			
41-43	Falske nyheter, propaganda, konspirasjonsteorier	OBS se sammenheng med norsk Ressurser: Læreverket relevans s. 26-35 (halve kapittel 1) om KK + trekke linjer til i dag, hvor står kampen om sannheten nå? Undervisningsopplegg: Falske nyheter - Folk og Forsvar. Falske nyheter - addito?		2, 3, 4, 13, 14, 17
44-50	1.VK (Studentene tar dette tema fra uke 41)	Verdens første verdenskrig handler om et nesten rent historisk tema, der årsaker til første verdenskrig og konsekvenser av den står sentralt. Når elever skal lære om krig, er det viktig å huske på at krig skyldes beslutninger som mennesker tar. Krig skjer ikke av seg selv. Samtidig kan krig virke uunngåelig for menneskene som må ta valgene. Vi som lever i dag, må øve oss på å ta et skritt tilbake og se på flere årsaker og motstridende forklaringer på hvorfor en slik storkrig kunne få utvikle seg. Verdens første verdenskrig inneholder også stoff om andre hendelser i perioden mellom ca. 1914 og ca. 1935, for eksempel den russiske revolusjonen, europeisk politikk og økonomi i mellomkrigstiden, USAs økonomiske rolle. Vi kommer også innom norsk mellomkrigshistorie. Utforskeroppdragene dreier seg om hvordan krig påvirker landskap.	Skriftlig prøve	2, 4, 5, 7,9

51	Prøvemuntlig	Aktuelle tema: Valg og politikk, idelogier, 1.VK		
1-5	2.VK	<p>Våre mørkeste år handler om andre verdenskrig, som er sentral historisk konflikt. Temaet legger til rette for å trekke paralleller fra i dag til ulike hendelser under andre verdenskrig, og temaet har fortsatt relevans. Fortsatt opplever land i alle deler av verden at ekstremister overtar makten på lovlige eller ulovlige måter, og fortsatt foregår både terror og folkemord.</p> <p>Våre mørkeste år starter med oppgaver som kan mobilisere elevenes forkunnskaper (temastarten) og en oversikt over viktige hendelser under andre verdenskrig (tidslinje i Inn i temaet). Fagstoffet er delt i fire hoveddeler: opptakten til krigen, krigen i Norge, holocaust og avslutningen av krigen. Utforsk tar for seg forsvaret av Norge i dag.</p>	Holocaust-dagen 2023: 27. januar	2, 4, 5, 7, 8 9
6	Uke sex	Fagstoff fra Sex og politikk.no som gjennomgås tverrfaglig i særlig fagene samfunnsfag og naturfag.		13, 15
7-12	En verden av samarbeid	<p>«En verden av samarbeid» handler om internasjonalt samarbeid. Temaet starter med å peke på ulike årsaker til at land samarbeider, og understreker at alt internasjonalt samarbeid er frivillig.</p> <p>Temaet er delt i tre: «Hvorfor samarbeider land?», «Hvordan samarbeider land?» og «De store organisasjonene». I tillegg inneholder temaet en temastart, «Inn i temaet» om klasseregler i 9A, en podkast og til sist</p>	Fagsamtale	5, 7, 8, 9, 16, 18

		utforskeroppdrag om Norge, EU og EØS.		
14-16	Å klare seg selv i samfunnet	<p>Innholdet i «Å klare seg selv i samfunnet» legger opp til at elevene kan få lære mer om grunnleggende tema innenfor økonomi og rettslære. Målet er at elevene kan bli rustet til å håndtere hverdagslige utfordringer som hvordan man skal ha råd til å skaffe seg det man trenger og hvordan man skal leve slik at man holder seg innenfor lover og regler.</p> <p>Temaet har to hoveddeler: «Arbeid og penger» og «Lov og rett». Utforskeroppdragene kobler seg opp mot delen om arbeid og penger, ved å la elevene jobbe med bærekraftig forbruk.</p>	Egenvurdering	12 og 18
17-21	Jordas framtid	«Jordas framtid» er delt i fire: «Vår felles framtid», «Utfordringer fram mot år 2030», «Hvem har ansvar for å skape en bærekraftig framtid?» og «Ditt ansvar for å skape en bærekraftig framtid». I tillegg har «Jordas framtid» en magasinartikkel om grønnvasking. I utforskeroppdragene skal elevene se nærmere på nye ideer som kan redde verden. Elevene utforsker hvordan klimafiksing og klimatilpasning kan være med på å skape mer bærekraftige samfunn.	Mer info kommer	2, 4, 11
22-24	Vårt mangfoldige samfunn	Temaet «Vårt mangfoldige samfunn» inviterer elevene til å arbeide med problemstillinger knyttet til ulikhet og mangfold, respekt for minoriteter og ansvaret til majoriteter. Elevene får utviklet bevisstheten sin om hvem de er, og hva slags grupper de tilhører, og de blir bevisste at andre mennesker er ulike dem selv. Målet er å utvikle elevenes forståelse og respekt for menneskers	Mer info kommer	5, 6, 7, 9, 10, 11, 18, 19

		<p>forskjellighet, også at de er forskjellige fra andre.</p> <p>Temaet retter oppmerksomheten mot rettigheter som alle mennesker har, og viser hvordan myndigheter og andre mennesker i mange tilfeller misbruker makten sin til å diskriminere og undertrykke andre. vi kan ikke velge eller velge bort respekten for andres rettigheter. Alle menneskers rettigheter er nedfelt i lover og regler, og alle i Norge, både enkeltpersoner og myndigheter, må følge dem.</p>		
--	--	---	--	--